

Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar, vatten samt skog

2007

MI 1003

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	3
0.13	Internationell rapportering	3
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	3
1	Översikt	4
1.1	Observationsstorheter	4
1.2	Statistiska målstorheter	4
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	5
1.4	Dokumentation och metadata	5
2	Uppgiftsinsamling	6
2.1	Ram och ramförfarande	6
2.2	Urvalsförfarande	6
2.3	Mätinstrument	6
2.4	Insamlingsförfarande	6
2.5	Databeredning	6
3	Statistisk bearbetning och redovisning	9
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	9
3.2	Redovisningsförfaranden	10
4	Slutliga observationsregister	11
4.1	Produktionsversioner	11
4.2	Arkiveringsversioner	11
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	11

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Gödselmedel och kalk

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB RM/ETL
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Rolf Selander
Telefon: 019-17 66 27
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB RM/ETL
Postadress: 701 89 ÖREBRO
Besöksadress: Klostersgatan 23
Kontaktperson: Rolf Selander
Telefon: 019-17 66 27
Telefax: 019-17 70 88
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Ingen gallring av primäruppgifter har skett sedan SCB tog över ansvaret för statistiken 1986.

0.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering finns gällande försäljning av kalk.

0.10 Syfte och historik

Produkten ingår i den löpande statistiken över jordbrukets gödselmedelsanvändning. Regionala försäljningsuppgifter för kalk finns sedan början av 1950-talet. I mitten av 1980-talet övertog SCB statistikansvaret från Kungliga skogs- och lantbruksakademin. Mellan 1992 och 2007 producerades statistiken vid Enheten för Miljöstatistik. Fr.o.m. år 2008 framställs statistiken vid Enheten för lantbruksstatistik.

Statistiken ska belysa den regionala kalkanvändningen för olika ändamål, främst jordbruket men även sjö- och skogskalkningen och kontinuerligt följa utvecklingen.

0.11 Statistikanvändning

Statistikens användare är främst:

Jordbruksverket för att följa kalkanvändningen i stort inom jordbruket, Länsstyrelser och andra regionala organ för att följa kalkanvändningen regionalt,

Naturvårdsverket för att bl.a. följa sjökalkningens effekter,

Branschorganisationer och marknadsaktörer för att följa kalkanvändningens utveckling.

0.12 Uppläggning och genomförande

I samråd med branschen aktualiseras SCB:s register över cirka 15 företag av betydelse som handlar med kalk. Postenkät skickas ut i februari, varefter registrering, kontroll och komplettering genomförs. Publicering av resultaten sker enligt plan.

0.13 Internationell rapportering

Inte aktuellt

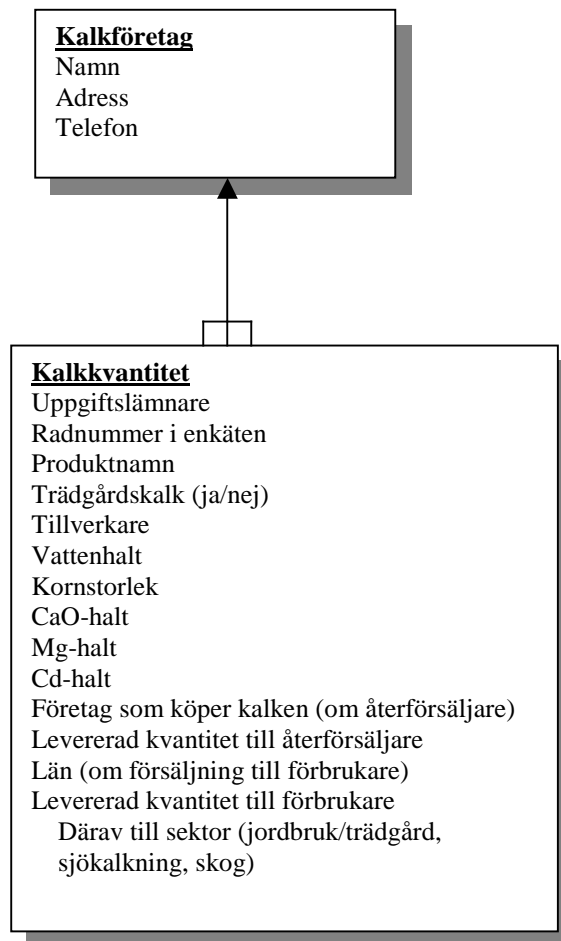
0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar planeras

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Undersökningens målobjekt är större producenter, återförsäljare och importörer av kalk, samt försålda kalkkvantiteter.

1.2 Statistiska målstorheter

De statistiska målstorheterna är mängden försåld handelsvara, samt dess innehåll av främst kalciumoxid och magnesium inom de tre sektorerna jord- och trädgårdsbruk, kalkning av sjöar och vattendrag samt skogs-kalkning under aktuellt år.

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Försålda kalkpartier	Län, sektorer (jordbruk och trädgård, sjöar och vattendrag, samt skog), samt kalkprodukter	Försåld handelsvara samt innehåll av CaO, magnesium och kadmium	Totalmängd
Försålda kalkpartier	Län	Försåld CaO till jordbruket per åkerareal	Medelvärde

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Publicering sker i Statistiskt meddelande (SM) och i Sveriges Statistiska databaser (SSD). Mikrodata arkiveras.

1.4 Dokumentation och metadata

Dokumentation som uppdateras årligen finns tillgänglig i SM, Beskrivning av statistiken (produktbeskrivning), MetaPlus samt SCBDOK.

Se vidare PM A/LA 1991:14 (finns en uppdaterad version juli 1993), Försäljning av kalk 1990, dokumentation av undersökningen, Jörgen Svensson, vilken inkluderar bilagor med bl.a. kodningsanvisningar och schablonvärden. Det ingår även en orientering om kalk och kalkning.

Det finns även ett arbetsmaterial i form av ett PM av loggbokskaraktär som i detalj och med sekretessbelagda uppgifter beskriver granskningsarbetet.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Ramen är skapad av SCB i samråd med branschen och består av en förteckning där ramelementen är de större producenterna, återförsäljarna och importörerna av kalk till tre sektorer, totalt cirka 15 företag. Kontaktvägen till ramelementen är i första hand postadress men även telefonnummer används vid eventuell uppföljning. Uppgiftslämnare är kontaktpersoner hos företagen.

Utanför ramen har hamnat ett antal mindre företag, t ex åkerier och varuhus, vilkas försäljning dock till större delen inkluderas i uppgifterna från grossisterna. Vid skattningen antas fullständig ramtäckning.

Ramaktualisering sker inför varje ny undersökning, genom kontakter med branschen. Komplettering sker också med ledning av inkomna uppgifter från tidigare år, samt ibland genom kontroll på Internet etc. Ramaktualiseringen är således inventeringsstyrd.

2.2 Urvalsförfarande

Totalundersökning

2.3 Mätinstrument

Excelblankett alternativt postenkät (se avsnitt 2.4 nedan). Kompletterande uppgifter samlas in via telefon.

2.4 Insamlingsförfarande

Telefonkontakt tas med samtliga uppgiftslämnare för att fastställa aktuell kontaktperson. Dessa kan välja ett av två alternativ för att besvara uppgifterna: Antingen mejlar SCB en Excelblankett, alternativt skickas en postenkät. Materialet skickas i mitten av februari ut till samtliga företag i populationen. Inkomna svar prickas av, varefter bearbetning och insamling av kompletterande uppgifter kan påbörjas. Påminnelser via telefon görs i de fall svar inte erhållits.

2.5 Databeredning

I de fall uppgiftslämnaren besvarat uppgifterna på papper sker registrering av inkomna uppgifter manuellt i Excel. Varje post tilldelas en kod beroende på vilken kalksort det gäller. Granskningen sker manuellt, genom dubbelkontroll av enkätsvaren, samt rimlighetsbedömning utifrån svar som avgivits tidigare år. I förekommande fall kontaktas uppgiftslämnaren för kontroll av uppgifterna.

Det är vanligt att ett kalkparti sålts från en uppgiftslämnare till en annan, med dubbelredovisningar som följd. En stor del av granskningsarbetet

består i att eliminera dessa dubbelredovisningar, varvid insamlade uppgifter om främst kalksort, kvantitet och köpare används.

Vid partiellt bortfall används imputering av standardvärden. För kodningsanvisningar och standardvärden, se nedan.

SCHABLONHALTER AV VATTEN, KALCIUMOXID OCH MAGNESIUM

		<u>H₂O (%)</u>	<u>CaO (%)</u>	<u>Mg (%)</u>
Kalk- och dolomitsten:				
Krossad kalksten	(10)	2,0	50	0,4
Kalkstensmjöl	(20)	0,5	"	0,4
Krossad dolomitsten	(30, 51-55)	2,0	"	12
Dolomitmjöl	(40)	0,5	"	12
Specialprodukter:				
Mg-kalk	(56-67, 78)	2,0	"	4
Trädgårdskalk	(68)	2,0 (kross) 0,5 (mjöl)	"	0,4 4
Sockerbrukskalk	(84)	35	43	0,5
Slagger:				
K-kalk	(72)	1,0	50	7
Gödselkalk P1	(69)	"	"	7
M-kalk	(74)	"	"	9
Norrkalk	(73)	"	"	2
T-kalk	(71)	"	"	3
Övriga kalkprodukter:				
Osläckt kalk	(81)	0,1	92	0,7
Släckt kalk	(82, 83)	0,1	70	0,7
Mesakalk	(85)	30	50	0,3
Osorterad kalk	(90)	5	60	0,7

INDELNING AV KALKPRODUKTER I TABELLREDOVISNINGEN

Produktslag **Ingående produktkoder**

Krossad kalksten	(10)
Kalkstensmjöl	(20)
Dolomit	(30, 40, 451-55)
Mg-kalk	(56-67,78)
Trädgårdskalk	(68)

Sockerbrukskalk	(84)
-----------------	------

Silikatalk (tidigare benämnd Slagger):

K-kalk	(72)
Gödselkalk P1	(69)
M-kalk	(74)
Norrkalk	(73)
T-kalk	(71)

Övriga kalkprodukter:

Osläckt kalk	(81)
Släckt kalk	(82, 83)
Mesakalk	(85)
Osorterad kalk	(90)

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Några modellantaganden görs inte vid statistikproduktionen. Det som emellertid är miljömässigt intressant är hur mycket kalk som i verkligheten används inom de olika sektorerna, och det är detta intresse som är skälet till att undersökningen görs. Även om statistiken endast uttalar sig om försålda kalkmängder, så görs, i alla fall när resultaten används för att belysa miljöfrågor, ofta ett implicit antagande om att kalkförsäljningen ungefärligen motsvarar kalkanvändningen.

Vid skattningarna antas på goda grunder fullständig ramtäckning.

Objektsbortfallet är mycket lågt i undersökningen. I den mån objektsbortfall sker, får tillämpliga åtgärder vidtagas. Någon rak uppräknings bör inte göras, eftersom företagen är få och skiljer sig åt mycket med avseende på försålda kvantiteter. Om bortfallet gäller ett litet företag kan vanligtvis de aktuella kalkkvantiteterna spåras i enkätsvar inkomna från andra företag, och då behöver troligen inga övriga åtgärder vidtagas. Om bortfall skulle gälla ett företag som kan tänkas sitta inne med vital information om stora kalkmängder, något som inte inträffat under senare år, finns det ingen i förväg utarbetad metodik att hantera detta.

Partiellt bortfall av vissa kalkpartier (poster som utelämnats på en enkät) antas inte drabba undersökningen. Däremot förekommer att uppgift om någon variabel utelämnats på en given rad, se avsnitt 2.5 om imputering vid databearbetningen.

Endast punktskattningar beräknas, och de statistiska mått som beräknas är summor för försålda kalkmängder (och omräknat till CaO eller Mg), samt medelvärde av försåld mängd kalk (CaO) per hektar utnyttjad åker. För den senare beräkningen sammanvänds undersökningsresultaten med uppgifter om länsvisa åkerarealer från jordbruksstatistiken.

Eftersom det är fråga om en totalundersökning används inga uppräknings-tal, och det skattas heller inga varianser. Total försåld handelsvara skattas med:

$$\hat{X} = \sum_u X,$$

där X är mängd försåld kalk räknat i handelsvara.

Motsvarande mängd CaO skattas med:

$$\hat{CaO} = \sum_u X \cdot (1 - V) \cdot CaO,$$

där V är andelen vatten och CaO är andel CaO som mått på syraneutraliserande verkan. Motsvarande formel används för skattning av andelen Magnesium:

$$\hat{Mg} = \sum_u X \cdot (1 - V) \cdot Mg,$$

där Mg är andelen magnesium i varje kalkpost.

Mängden försåld CaO per hektar åkermark skattas med:

$$\hat{G} = \hat{CaO} / \hat{Areal},$$

där skattningen av CaO är enligt ovan, och arealskattningen erhålls från jordbruksstatistiken. Samma formler används för de olika redovisningsgrupperna.

3.2 Redovisningsförfaranden

Statistiken publiceras i serien Statistiska meddelanden, MI30SM samt i Sveriges Statistiska databaser, båda tillgängliga via SCB:s hemsida www.scb.se

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

Register	Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar och vatten samt skog
Registervariant	Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk, sjöar och vatten samt skog
Registerversion	2007

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Samma som produktionsversioner.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Inga särskilda erfarenheter.